

CBSA – RÉGI SZEREPLŐK ÚJ EGYENRUHÁBAN¹²⁶

Kanada

Területe 9.958.319 km², lakossága 31 612 897(2006), fővárosa Ottawa, hivatalos nyelve az angol és a francia, hivatalos fizetőeszköze a kanadai dollár.

Egy ország bemutatásánál talán a fenti ismeretek, információk a legáltalánosabbak, de Kanada ezeknél a mutatóknál sokkal bonyolultabb. A francia és az angol gyarmatosítás nemcsak a lakosság megoszlására, de a gazdaság fejlődésére, a kultúrára és a jogrendre is kihatással volt. Hogy csak két furcsaságot említsek. Quebec zömében francia lakta tartomány, itt nem az angolszász jogrend az irányadó. Albertában nincs tartományi rendőrség, a rendőri feladatokat szerződéssel az egyébként szövetségi rendőri feladatokat ellátó Kanadai Lovascsendőrség (RCMP) látja el, hogy csak két furcsaságot említsek.

Kanada az illegális migráció és a bevándorlás szempontjából célország, de nem a „hagyományos” módon érkeznek az idegenek, hiszen északról, keletről és nyugatról szárazföldön és vízen szinte megközelíthetetlen, az Egyesült Államokkal meglévő közel 10.000 kilométeres határszakaszon, pedig szinte jelentéktelen a migráció.

A lakosság számának alakulása

1851-től vannak népszámlálási adatok, amikor is a lakosság száma 3 millió 230 ezer volt. 352 ezren vándoroltak be, és 170 ezren hagyták el az országot. Az adatokból az tűnik ki, hogy a bevándorlás és kivándorlás számszerűleg csekély mértékben tér el egymástól, de összességében a növekedés volt a jellemző. 1901 és 1931 között volt a legnagyobb a népmozgás, több mint három millió külföldi érkezett Kanadába és 2.5 millió ember távozott az országból. Mivel a be- és kivándorlók zöme a legális csatornákat használta, így a határállomásokon a vámszervek végezték az ellenőrzést, az ügyeket a Bevándorlási Hivatal intézte, míg a rendőri ügyeket a szövetségi rendőrség (RCMP) vagy a tartományi rendőrség (Sheriff) intézték. A nyolcvanas évek közepére lezajlott az európaiak bevándorlása, ezt követően nagy számban jöttek ázsiaiak, afro-amerikaiak és a kivándorlás szintje csökkent. Így a lakosság száma jelentősen emelkedett, 2006-ra megközelítette a harminckét milliót.

A lakosság megoszlása

Kanadai 39.42% (többségében brit, ír és francia őslakos), angol 20.17%, francia 15.75%, skót 14.03%, ír 12.90%, német 9.25%, olasz 4.29%, ukrán 3.61%, holland 3.12%,

¹²⁶ A felkészülésben, a magyar nyelvű anyagok elkészítésében egyik munkatársam, Szabó Zoltán nyugállományú határőr ezredes úr, a WBO- Borderpol Európai Titkárságának vezetője volt a segítségemre.

lengyel 2.76%, norvég 1.23%, portugál 1.21%, walesi 1.18%, orosz 1.14%, svéd 0.95%, magyar 0.90%.

Az előbb említetteknek megfelelően a nyolcvanas évek végén, a kilencvenes évek elején a nem európai bevándorlók kerültek túlsúlyba. Ennek következtében a kínai népesség 3.69% (közel egymillió ember), első generációs (öslakos) 3.38%, kelet indiai/indo karibi 2.41%, fekete-afrikai 2.4%, zsidó 1.18%, filippínó 1.11%, latin-amerikai 0.70%.

CBSA. A Kanadai Határszolgálatok Ügynöksége

Mandátum: Az Ügynökség felelős az integrált határszolgálat biztosításáért, amely támogatja a nemzetbiztonság és közbiztonság elsődlegességét, és elősegíti a személyek és áruk (beleértve az állatok és növények) szabad mozgását. Teljesíti a törvényesség (a törvényhozási és jogalkotási program) összes követelményét.

Küldetés: Gondoskodni Kanada biztonságáról és fejlődéséről, az áruk és emberek Kanadát érintő mozgásának irányításáról.

Értékek: Sérthetlenség (sértetlenség, becsületesség, tisztesség), Elismertség, Szakszerűség

A Kanadai Határszolgálatok Ügynöksége felelős a kanadai határokért. 2003. december 12-én került létrehozásra, a kanadai vámszervek, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal határ és rendészeti állománya, a Kanadai Élelmiszer-felügyeleti Ügynökség összevonásával, egybeolvasztásával, integrációjával. A jogszabály 2003. november 3.-án került jóváhagyásra és 2003. december 12-én lépett hatályba.

Az USA elleni 2001. szeptember 11-i terrortámadás óta a kanadai határszolgálat új hangsúlyt fektet a nemzet és közbiztonságra. John Manley és Tom Ridge által létrehozott Kanadai-Amerikai Szigorított Határegyezmény meghatározta a kanadai és amerikai határszolgálatok közötti együttműködés tárgyát, témáit. A CBSA ezerkétszáz szolgálati hellyel rendelkezik Kanadaszerte és harminckilenc más országban (összekötőtiszti hálózat). Huszonnégy órás szolgálatot lát el hatvanegy közúti és kilenc nemzetközi repülőtéren. Működtetnek még három tengeri kikötőt és három postai központot. Lavalban, Torontóban, Vancouverben, Kingstonban idegenrendészeti fogdákat működtetnek. A CBSA oktatási központja Rigaudban van, ahol a határszolgálati tiszteket képezik.

A CBSA felügyeletét a Kanadai Közbiztonsági Minisztérium látja el. Miniszter: Stockwell DAY. A CBSA vezetője (elnöke) Alain JOLICOEUR, aki civil, polgári foglalkozását tekintve meteorológus. Helyettese (ügyvezető alelnök) Stephen RIGBY, aki a Vámhivatalnál teljesített szolgálatot korábban. A CBSA teljes létszáma tizenkétezer fő.

Szervezet

A szervezetet az elnök vezeti, aki a CBSA politikájáért, a személyzeti munkáért, a fejlesztésért, a tudományos munkáért és a technológiáért felel. Az ügyvezető alelnök a rendészetért, a működésért, a bevetés irányításért, a koordinációért és a logisztikáért felel. Az elnök és az alelnök által felügyelt szervezeti elemek szervezeten belül jól elkülönülnek, de szoros együttműködésben dolgoznak egymással.

A rendészetnél érdemes kiemelni a bűnügyi hírszerzést és felderítést, az antiterrorista és csempészet elleni egységet, de külön ügyosztály foglalkozik a migrációval,

a kivándorlással és az idegenrendészeti ügyekkel (letartoztatás, fogvatartás, kitoloncolás). A bevetés-irányítás foglalkozik az ügyletekkel, a jelentési rendszerrel, a válságmenedzsmenttel, a készenléttel, a mentéssel és mentésirányítással. A humán erőforrás menedzsment, a logisztika, a fejlesztés és technológia a rendészeti szerveknél szokásos szervezeti elemekből áll és a hagyományos munkafolyamatokkal foglalkozik.

A CBSA létrehozásának eredményei

A Kanadai Határőrszolgálatok Ügynöksége az alapítás óta lényeges strukturális és szolgálati változásokon ment keresztül. Nem egyszerűen megváltoztak az előző szolgálatoktól érkezők, de felfogásban, értékrendben és fontossági szempontokban is jelentős változások következtek be. Például a Vám- és Pénzügyőr Ügynökség korábban csak az adók behajtására figyelt, a biztonságra nem. Kanada nem teljesítette Észak-Amerika biztonsági követelményeit szeptember tizenegyediké előtt. A kanadai kormány a BILL 18. rendelettel a vámőröket felruházta, hogy a határon személyeket vehetnek őrizetbe, illetve tartóztathatnak le a kanadai Büntető Törvénykönyv alapján. Ezek az új felelőségek lehetőséget adtak az erő alkalmazásának eszközére.

A határőrszolgálati tiszték Kanadaszerte használhatnak összecukható gumibotot, könnygáz sprayt és bilincset. 2006-ban a szövetségi költségvetés 101 millió kanadai dollárt biztosított oldalfegyverrel való ellátásra és az egyfős határőrszolgálat felszámolására, segítve a feladat végrehajtást.

A Miniszterelnök, Stephen HARPER 2006 augusztusában bejelentette, hogy 2007 elején megkezdődik a határőrszolgálati tiszték fegyverrel való ellátása és ez a program 10 évig tart. Először a Windsori (Ontario) Autópálya Átkelőhelyen szolgálatot teljesítők felszerelésére kerül sor, a kevésbé forgalmas és fontos átkelőhelyeken szolgálatot teljesítők felszerelése és kiképzése marad a végére. A repülőtereken továbbra is fegyver nélkül látják el a szolgálatot. Hivatalosan megerősítették, hogy a határőrszolgálat alkalmazottai Beretta P-4 (Vihar) típusú oldalfegyverrel lesznek ellátva.

Bevándorlás

A CBSA kulcsszerepet játszik a Kanadába történő bevándorlásban, a rendészeti mandátumot formálisan az Állampolgársági és Bevándorlási Minisztérium tartja fenn magának. A CBSA tiszték az első vonalban dolgoznak, megfigyelik, ellenőrzik a személyek Kanadába való belépését és végzik a jogszerűtlenül érkezők visszautasítását. Több mint 200 ezer illegális migráns van Kanadában (többségük Ontario Államban tartózkodik). Többségük menekült statust igénylő, aki kérelmüket a Kanadai Menekültügyi és Bevándorlási Testülethez adták be. Kevés olyan illegális migráns van, aki a CBSA elsődleges engedélye vagy tudta nélkül lépett volna be az országba. Az ok, hogy Kanadát fizikailag igen nehéz megközelíteni, kivéve az USA Kanada határán való áthaladást. Ahogy az USA cél országa a migrációnak, kevés illegális migráns vállalja a határ átlépését, több ezer kilométert vándorolva a vadonban. Az USA tehát eltéríti, leállítja, lelassítja, meggátolja a Kanadába irányuló illegális határátlépéseket.

Vizsgálat, keresés és lefoglalás (elkobzás)

Az összes személy vagy áru, amely Kanadába érkezik, vagy távozik onnan a CBSA tisztek vizsgálatának tárgyát képezi. A vizsgálat lehet egyszerű kérdés (kikérdezés), de tartalmazhatja a személyek és tárgyak (autók és csomagok) átvizsgálását, egészen a személyi motozásig. A vizsgálat intenzitása függ az ésszerűségtől, amelyet a tiszt a kutatás fokozása érdekében kifejt. A vizsgálat végrehajtása a vám- és bevándorlási jogszabályok alapján történik. A CBSA tisztek a Vámtörvény és a Bevándorlási és Menekültügyi Törvény alapján járnak el.

Határőrizet (Határmegfigyelés)

A CBSA határmegfigyelés részlege szabad információk (korábban a Vámügynökség használta) vonalat biztosít a polgároknak, hogy jelentsék, ha gyanús határátlépéseket észlelnek. Ezt közvetlenül az Ügynökségnek tehetik meg bizalmas módon.

A határmegfigyelési vonal (természetesen telefonvonalról van szó) különbözik más közösségi vonalaktól, mint a bűnügyi vagy a Kanadai Lovascsendőrség (állami rendőrség) által használt vonalak. Ezt arra hozták létre, hogy ezen jelenthessék a határral kapcsolatos hírszerzési és bűnügyi információkat. (Telefonszám: 1- 888-502-9060)

Szigorított Határellenőrzési Nyilatkozat

A Szigorított Határellenőrzési Nyilatkozat és Akcióterv (ismert még Szigorított Határellenőrzési Egyezményként is) 2001-ben került aláírásra a Kanadai és az Egyesült Államok kormányainak kezdeményezéseként. A résztvevők: Kanadából a CBSA, az RCMP, a Külügy- és a Nemzetközi Fejlesztési Minisztérium. Az Egyesült Államok részéről: a Belbiztonsági Minisztérium, az US Vám és Határvédelem, US Parti Őrség. Az egyezményt a két kormány illetékes minisztériumának képviselője írta alá. Az Egyezmény az emberek és áruk határátlépésének biztosítása érdekében lett létrehozva, koordinálva a két ország rendészeti erőfeszítéseit. Harminc közös érdeklődésre számot tartó pontot tartalmaz, szem előtt tartva a két ország közötti kereskedelmet és biztonságot egyaránt. Ilyen kezdeményezések voltak: az állandó tartózkodási kártya biometria jellemzői mindkét országban, az alkalmazott utas információ megosztása, átjárható bevándorlási adatbázis létre hozása, hogy csak a legfontosabbakat említsem. Az akcióterv négy alapvető pillére:

- a személyek biztonságos mozgása
- az áruk biztonságos mozgása
- az infrastruktúrák biztonságának fenntartása
- a rendészetre vonatkozó információk megosztása és koordinálása

USA – Kanada Egyesített Határrendészeti Munkacsoport (IBET)

Az IBET az előző egyezmény részeként lett létre hozva, hogy megszilárdítsa mindkét ország különböző ügynökségei rendszeten és bűnügyi információk megosztásán alapuló szakértelmét. A szereplők ugyanazok, mint akik az Egyezményben nevesítve vannak. Az IBET közreműködik (segít) a városi, állami (tartományi és szövetségi) ügynökségeknek bizonyos programokban való közreműködésben. Kanadában ez a Munkacsoport tizenöt tartományban, földön, vízen, levegőben működik a teljes kanadai-amerikai határszakaszon.

Az együttműködés az 1996-ban Brit Kolumbia (Kanada) és Wellington (USA) állam között kezdeményezett modellen alapszik. A kezdet óta a Munkacsoport segített visszaszorítani a csempészeti tevékenységet, különösen a kábítószer kereskedelmet, az alkohol, a cigaretta, a gépkocsi és embercsempészetet.

Zárszó

Az Egyesült Államok elleni terrortámadás rávilágított arra a biztonsági deficitre, amely néha az egymással versengő biztonsági szervek (köztük a rendészeti szervek) együttműködésének hiányából is adódott. A Kanadai Határrendvédelmi Ügynökség (de az USA Belbiztonsági Minisztériuma) létrehozása is jó példa arra, hogy a megfelelő időben létrehozott, jogszabályokban feljogosított, szervezetileg stabil, technikailag jól ellátott, jól felkészített állománnyal rendelkező szervezet képes a kor biztonsági kihívásaira válaszolni.